

مردی که خبر شهادت می داد
«غلامحسین حدادزادگان» در دهه ۶۰ مسئولیت رساندن خبر شهادت به خانواده‌ها را داشت

۲۲

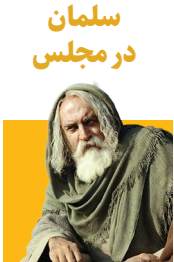
«وکالت حکیم» یا «ولایت فقیه»؟
مروری بر گفتارهای سیدمحمد مهدی میرباقری در نقد تئوری و کالت حکیم

۲۳

خواندن با چشمان بسته
آیا عرضه کتاب‌های صوتی بازار تازه‌ای برای مطالعه در ایران خواهد بود

۲۴

سلمان در مجلس
نمایشگاهی از اذوات و لباس‌های ساخته‌شده برای سریال «سلمان فارسی» در محل دائمی نماشگاه خانه ملت، واقع در راهروی صحن علنی مجلس شورای اسلامی برپا شده است. به گزارش همشهری، نمایشگاه سریال در حال ساخت «سلمان فارسی» به مدت یک هفته به همت اداره کل امور مجلس صداوسیما در مجلس برپا شده است. آشنایی با تجهیزات، وسایل و لباس‌های تهیه شده برای این سریال، بخشی از نمایشگاه را تشکیل می‌دهد. همچنین امکان تماشای بخش‌هایی از پشت صحنه سریال به‌نویسندگی و کارگردانی داوود میرباقری فراهم است. در این نمایشگاه با نصب ۱۰مانکن و نمایش لباس شخصیت‌های مختلف این سریال -از فرماندهان سپاه روم تا جادوگران قبیایل بدوی- جزئیاتی از طراحی لباس و تجهیزات به نمایش درآمده است. پاپوش‌های دوران ساسانی و بیزانسی، ابزار آلات قرن ششم میلادی، تجهیزات جنگی قبیایل لخمی و غسانی، ظروف شیشه‌ای، فلزی وسفالی عصر ساسانی و بیزانسی و ده‌ها وسیله ساخته شده در ۲۴ کارگاه تولید تجهیزات سریال سلمان فارسی در شهرک سینمایی ایران (غزالی) از جمله وسایل نمایش داده‌شده در این نمایشگاه است. همچنین بیش از ۴۰تابلو عکس بر دیوارهای نمایشگاه نصب‌شده است.

■ ■ ■

سهیل اسعد دبیر عمار

سهیل اسعد، دبیر سیزدهمین جشنواره مردمی فیلم شهد، به گزارش همشهری، شورای سیاستگذاری جشنواره مردمی فیلم عمار، در بیانیه‌ای از انتخاب سهیل اسعد به‌عنوان دبیر سیزدهمین دوره این جشنواره خبر داده است. تبلیغ آکادمیک اسلامی و سخنرانی در دانشگاه‌ها، حضور در شبکه‌های تلویزیونی و رادیویی، شرکت فعال در برنامه‌های گفت‌وگوی ادیان و تقریب مذاهب اسلامی، برقراری ارتباطات دیپلماتیک و همچنین انجام مناظرات علمی از فعالیت‌های سهیل اسعد در این سال‌ها بود. اسعد، سهیل اسعد نام دارد. فارغ‌التحصیل دکتری رشته تمدن اسلامی از دانشگاه بروت، دانش آموخته فلسفه و عرفان اسلامی از دانشگاه جامع المصطفی (ص) است و تاکنون در بیش از ۳۰کشور جهان ازجمله آرژانتین، برزیل، کلمبیا، اکوادور، ونزوئلا، شیلی، پرو، بولیوی، کاستاریکا، اسپانیا، انگلیس و استرالیا به تبلیغ اسلام پرداخته است. مرحوم نادر طالبزاده، دبیر ادوار پیشین این جشنواره، اردیبهشت ماه سال جاری، بر اثر بیماری درگذشت. سیزدهمین دوره جشنواره مردمی فیلم عمار، همچون سال‌های گذشته در ایام بزرگداشت حماسه مردمی «ه۱» برگزار می‌شود.

راه‌هایی به جز تمدن از قانون را دنبال کننده راهایی مثل گرفتن مجوز و قرار گرفتن ذیل استنجازها، با سفر رضاشاه به ترکیه و مشاهده وضعیت آن کشور، روند کشف حجاب شتاب بیشتری گرفت، ابتدا تلاش کرد که تیر ۱۳۱۳، طبق دستوری به وزیر فرهنگ وقت، علی‌اصغر حکمت، خواستار اقداماتی در زمینه رفع پوشش زنان شد. به این منظور، کلون نسوان (زنان) با حضور زنانی از طبقه مرفه جامعه تشکیل شد و در مدح بی‌جوابی کوشید.

علی‌الله سلیمی
روزنامه‌نگار

کتاب

نگاهی به کتاب «تنگ‌سالی» به قلم فائزه دره‌گزینی

روزگاری که حجاب و روضه جرم بود

حجاب به‌عنوان یکی از نمادهای جامعه اسلامی همواره مطرح بوده و هست و در این میان، در برخی از دوره‌های تاریخی قسراز و فرودهایی را هم تجربه کرده است-ازجمله در تیرماه ۱۳۱۴که واقعه مسجد گوهرشاد اتفاق افتاد و مردم عملا با ماجرای کشف حجاب توسط رضاخان مخالفت کردند و بسیاری از افرادی که در مسجد گوهرشاد تحصن کرده بودند، جان خود را از دست دادند. بعد از آن واقعه، پیامد این اتفاق در شهرها و روستاهای مختلف کشور خود را نشان داد و مأموران حکومت عملا به کشف حجاب بانوان مسلمان ایرانی پرداختند و متعاقب آن، برخی آیین‌های مذهبی ازجمله روضه‌خوانی هم با محدودیت‌هایی مواجه‌شد. در زمینه این موضوع تاریخی تحقیقات و پژوهش‌های متعددی انجام شده که یکی از آنها، از سوی جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی صورت گرفته و طی آن، خاطرات مردم محله علی‌قلی‌آقای اصفهان از دوران کشف حجاب، ممنوعیت روضه و خطبه جمع‌آوری و در قالب کتاب «تنگ‌سالی» به قلم فائزه دره‌گزینی از سوی انتشارات راه‌یار چاپ و منتشر شده است. برای تهیه مطالب این کتاب که بیشتر در قالب مصاحبه با افرادی است که خاطراتی از آن دوران دارند و برخی هم خاطراتی از مادر بزرگ و دیگر بزرگان خانواده دارند، افرادی به‌عنوان مصاحبه‌گر در مراحل تحقیق و تنظیم کتاب با پروژه حاضر همکاری کرده‌اند؛ از جمله، هاجر صفائی، نرگس انصاریان، رسول احمدی، فائزه دره‌گزینی و مهدی تاجپانی.

در پیشگفتار کتاب تنگ‌سالی آمده است: در سال‌های آغازین قرن چهاردهم که مصادف بود با روی کار آمدن رضا ماکسیم، ایران در مسیر جدیدی قرار گرفت. این مسیر را منور الفکری غریزه‌با طراحی انگلیس و اتکا به مسلسل پهلوی، پیش روی ملت ایران گذاشت که قرار بود ادامه راه کشورهای اروپایی و تعدیل غرب برای ایران مترقی و نوین باشد و برای رسیدن به مقصود از متحداشکل کردن لباس‌ها، ممنوعیت روضه، کشف حجاب زنان و... گذر می‌کرد. جامعه دینی و سنتی ایران طبعیاً این جریان ضددینی و متحکم‌مقابله کرد. طبعیاً این مقابله فرهنگی در تیر ۱۳۱۴ در مسجد گوهرشاد رقم خورد و بیش از صدها نفر از متحصنین در مسجد گوهرشاد به شهادت رسیدند و مخفیانه در گورهای خندیدنی دفن شدند. این تازه آغاز ماجرا بود. مقابله و مقاومت فرهنگی مردم در برابر قانون ممنوعیت روضه و اتحاد ابله‌ه کشف حجاب رضاخانی از سال ۱۳۱۴ تا سقوط حکومت رضاهان در شهریور ۱۳۲۰، ۷سال طول کشید. در این سال‌ها بسیاری از زنان غیغاف از ترس قانون مترقی کشف حجاب از خانه بیرون نیامدند، از تحصیل باز ماندند، بیمار شدند و بسیاری با بیماری در خانه‌شان از دنیا رفتند. هزاران زن ایرانی زیر چکمه قزاق‌ها مجروح و حتی شهید شدند و هزاران نفر از مردم ایران از برگزاری مجالس روضه محکمه و منع شدند.

فصل اول کتاب «تنگ‌سالی» با عنوان «پرده‌نشین» به ناگفته‌هایی از روزهای کشف حجاب اختصاص یافته و در آن یادآوری می‌شود که نخستین زمزمه‌های تغییر لباس در سال ۱۳۰۶ آغاز شد. ۹ اسفند ۱۳۰۶ خاندان شاه رضاشاه برای حضور در مراسم تحویل سال، بدون حجاب کامل به زیارت حضرت معصومه(س) رفتند. خبر این جسارت به گوش مردم و شیخ محمد تقی بافقی رسید که از روحانیان قم بود. ابتدا به خانواده شاه پیام داد که اگر مسلمانی، نباید باین وضع حضور پایبد، اما وقتی دید پیام مؤثر نبود، شخصاً به حرم رفت و به خانواده شاه اخطار داد. رضاشاه با شنیدن این خبر، به قم رفت. با چکمه وارد حرم مطهر شد و بافقی را به فحش و کتک گرفت. بافقی دستگیر و از قم تبعید شد. این نخستین مخالفت آشکار رضاشاه با روحانیان بود. گام بعدی، رسمی کردن تغییر لباس، یعنی تبدیل این طرح نظامنامه لباس متحداشکل، لباس رسمی مردان شد؛ کلاه پهلوی، لباس کوتاه امع از این‌تنه یقه عربی با یقه برگردان، پیراهن و شلوار. روحانیان هم از این قاعده مستثنا نبودند. مگر چندطبقه خاص مثل مراجع تقلید، مجتهدان، طلاب مشغول به تحصیل فقه و چند گروه دیگر، بقیه روحانیان باید باز دادن آزموین و تصدیق وزارت معارف، برای پوشیدن لباس جواز دریافت می‌کردند. اگر گذاری روحانیت بر مردم بر کسی پوشیده نبود و این قانون می‌توانست از قدرت آنان بکاهد. مردم که عزم مأموران پهلوی را برای اجرای این قانون جدی دیدند، ابتدا تلاش کردند راه‌هایی به جز تمدن از قانون را دنبال کنند؛ راهایی مثل گرفتن مجوز و قرار گرفتن ذیل استنجازها، با سفر رضاشاه به ترکیه و مشاهده وضعیت آن کشور، روند کشف حجاب شتاب بیشتری گرفت، بطوری که در تیر ۱۳۱۳، طبق دستوری به وزیر فرهنگ وقت، علی‌اصغر حکمت، خواستار اقداماتی در زمینه رفع پوشش زنان شد. به این منظور، کلون نسوان (زنان) با حضور زنانی از طبقه مرفه جامعه تشکیل شد و در مدح بی‌جوابی کوشید.

پس به‌خاطر دوری از حواشی این کار را کردید.

بله؛ ممکن بود هر برداشت و صحبتی بشود. نکته دیگر اینکه ما در همین فاصله بیان می‌کنیم که الان هم زنان موفق و بی‌نظیری هستند، اما الزاماً یک زن موفق یک بانوی آسمانی نیست تا با او قیاس کنیم ولسی می‌تواند به یک جهان بانو تبدیل شود، نمونه‌اش هم پرستاران دوران کرونا بودند که با شهادتشان جهان بانو شدند.

باتوجه به حضور شخصیت‌های مطرح در داستان که زندگی هر کدام قابلیت داستانی مجزا دارد، برای رسیدن به این روایت با این سیر زمانی طولانی چه منابعی استفاده کردید و خط سیر داستان بر چه اساسی شکل گرفت؟

اگر بخواهم منابع را نام ببرم خیلی زمان‌گیر خواهد بود اما کارهایی که تهیه می‌شود آثاری است که متن تا به مر حله اجرا برسد مرتب توسط کارشناسان مختلف خوانده و از نظر محتوا در بخش‌های مختلف رصد و تأیید می‌شود تا به اجرا برسد. در این کار هم همین است، چند کارشناس در حوزه‌های مختلف نقد و توصیه‌هایی داشتند و چون سوژه موضوع حساسی داشت طی این ۳۰۲ سال انقدر پرورش پیدا کرد و وورز داده شد تا یک محتوای درست برای اجرا تهیه شود.

است. داستان از حضرت حوا شروع می‌شود و هر کدام از بانوان تاریخ‌ساز را به‌صورت گزیده و بخش‌هایی که فکر کردیم قابل بیان و قابل تصویر است، نشان دادیم. کلیت اتفاق این است که من در خود نمایش هم به‌عنوان نویسنده چیزی که مطرح کردم از زبان شخصیت اصلی بود و گفتم که ما بنا نداریم حرفی را القا کنیم بلکه راه را از بیراهه نشان دادیم و بقیه دریافت‌ها با فطرت مخاطب است. در اصل راه نور را بیان کردیم، چون بالاخره در هر کدام از این شخصیت‌ها یک اتفاق ویژه الهی وجود دارد. گذشت و فداکاری ساره را می‌بینیم، در آسیه حامی بودن و شجاعت را می‌بینیم و در هاجر از خود گذشتگی را، تا می‌آیم و می‌رسیم به اتفاق روز و به میثت کرونا که به پرستاران شریف پرداختیم.

چرا در بخشی که سراغ تاریخ معاصر رفتید بر خلاف سایر دوره‌ها مشخصاً شخصیت شناخته‌شده‌ای را نمی‌بینیم؟

تعمد خاصی نبوده ولی واقعیت این است که نمی‌شود این کار را کرد. انقدر زنان موفق و زنان درجه یک بودند که نمی‌شد به شکل گزینشی عمل کنیم و امکان اینکه از شخصیت خاصی نام ببریم نبوده؛ هر شخصی را می‌گفتیم این بحث پیش می‌آمد که چرا سراغ دیگری نرفتیم.

از همه افشار، مخاطب داریم

از آنجا که هنر بازتاب اتفاقاتی است که در جامعه رخ می‌دهد، هم‌زمانی اجرای آن با اتفاقات امروز جامعه که به نوعی زنان در آن برزنگ هستند، از نیایطی دارد؟

نه به آن شکل. جالب است ما از همه قشری تماشاگر داریم و مخاطب ما صرفاً قشر مذهبی و چادری جامعه نیست؛ مخاطبان زیادی هستند که وقتی به تماشای نمایش می‌آیند ظاهر متفاوتی دارند. باتوجه به سابقه مؤسسه سیمای ققنوس وقتی این مؤسسه کار جدیدی معرفی می‌کند مخاطب می‌گوید حتماً کار جذابی خواهد بود و برای تماشا می‌آید. هم‌زمانی اجرای این نمایش با جریان‌ات امروز کشور هم کاملاً اتفاقی است. دغدغه این کار از سال ۹۷ شکل گرفت و وقتی ما پیش تولید کار را شروع کردیم اتفاقات این روزها در جریان نبود. حتی یک پرسوه ۴ ماهه برای ساخت دکور داشتیم.

مستند «برزخی‌ها» به شانزدهمین دوره جشنواره سینماحقیقت می‌آید

روایت اوج از آخرین فیلم فردین

سینماورها را در پی داشت. مردم امکان تماشای فردین در شامل مردی انقلابی را از دست ندادند؛ چنان‌که حضور تومان ناصر ملک‌مطیعی، ایرج قادری و سعید راد در کنار فردین تجربه‌ای منحصر به فرد بود که بعد از آن هم دیگر تکرار نشد.

روزنامه‌های سیاسی در سال ۱۳۶۱ نوشته‌های تند و تیزی علیه فیلم منتشر کردند و هنرمندان جوان انقلابی‌ای که در حوزه هنر و اندیشه اسلامی حضور داشتند به رهبری محسن مخملباف، علم مخالفت با برزخی‌ها را برافراشتند. با ملتبه شدن فضا، نه تنها برزخی‌ها توقیف شد که عبدالمجید معادیخواه هم از وزارت ارشاد کنار رفت. عبدالمجید معادیخواه، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی وقت نیز در گفت‌وگویی که با خبرآنلاین داشته است، روایت جالبی از این اتفاقات دارد: «آن زمان یک دعوی مفصلی به‌وجود آمد که از آقای مخملباف در آن شرکت داشتند و علیه من موضع می‌گرفتند تا آقای مسیح مهاجری. دعوا بر سر اکران فیلم «برزخی‌ها» بود. این مسئله خودش یک پرونده است که جنجال زیادی درست کرد و به همه‌جا از جمله مجلس هم کشیده شد. پسجی هم علیه بنده اوار افتاد که بخشی از آن در مطبوعات آن دوران هست؛ هم مطبوعات که آقای خاتمی اداره می‌کردند، مثل کیهان به ما می‌ناخنند و هم امثال آقای مخملباف فریاد «وا اسلاما» سر می‌دادند. در آن هیاهو هیچ‌کس نیامد ببیند که اصلاً داستان فیلم «برزخی‌ها»

سازمان اوج با مستند «برزخی‌ها» به شانزدهمین دوره جشنواره سینماحقیقت می‌آید. مستند برزخی‌ها به کارگردانی و تهیه‌کنندگی عارف افشار آخرین مراحل فنی‌اش را طی می‌کند. این مستند که به موضوع تاریخ سینمای بعد از انقلاب و ماجرای نخستین فیلم توقیفی سینمای ایران می‌پردازد، آماده حضور در شانزدهمین جشنواره بین‌المللی سینماحقیقت شد.

مستند «برزخی‌ها» در باشگاه رویاد تولید شده و محصول سازمان هنری رسانه‌ای اوج است. برزخی‌ها ساخته شده در سال ۱۳۵۸ و اکران شده در سال ۱۳۶۱ یکی از جنجالی‌ترین فیلم‌های سینمای ایران در دهه اول انقلاب است؛ فیلمی به کارگردانی ایرج قادری که آخرین قاب مشترک تعدادی از ستارگان سینمای قیل از انقلاب نیز هست. فردین، ناصر ملک‌مطیعی، سعید راد و ایرج قادری در فیلمی که قرار بود نقطه اتصال گروهی از فعالان سینمای فارسی با فضای انقلابی آن سال باشد، عملاً ضدخود عمل کردند. فیلم توقیف شد و بعدها تعدادی از بازیگرانش ممنوع‌الکار شدند. برزخی‌ها یک سال قیل از شروع جنگ تحمیلی ساخته شد، ولی صحنه‌های جنگی فیلم که محصول تخیل فیلمنامه‌نویس و برداشتن از فیلم «هوزاره مرد حبیب» بود وقتی پس از ۳سال توقیف روی پرده آمد، رنگی از واقعیت به‌خود گرفته بود. فیلم در سال ۱۳۶۱ و باصزار مهدی کلهر، معاون سینمایی وقت، اکران عمومی شد که اقبال گسترده

هلیانصیری
روزنامه‌نگار

تئاتر

نمایش میدانی «جهان بانو» به تهیه‌کنندگی علی اسماعیلی و کارگردانی حسن بزرا درباره زنان اثرگذار است که از ابتدای خلقت تا زمان حال را دربرمی‌گیرد.

روایت این نمایش از خلقت حضرت حوا آغاز شده و تا زمان حضرت معصومه(س) و همچنین زنان نقش‌آفرین تاریخ معاصر ادامه پیدا می‌کند. «جهان بانو» تازه‌ترین نمایش میدانی اوج است که بعد از ۳نمایش میدانی دیگر که در این ماه‌ها اجرا شده بود در بوستان ولایت روی صحنه می‌رود. بزرا پیش از این «تنها تر از مسیح» را هم اجرا کرده بود. اجرای این نمایش تا ۲۵ آبان ماه ادامه دارد.

این نمایش دومین کار شماسنت که در بوستان ولایت اجرا کردید. ایده نمایش «جهان بانو» از کجا شکل گرفت؟

طرح ابتدایی نمایش «جهان بانو» از سال ۹۷ آغاز شد. بعد از آن شروع به طراحی و نوشتن کردیم اما مابین کار به‌دلیل حساسیت‌هایی که وجود داشت وقفه‌هایی می‌افتاد و کارهای دیگری را برای اجرا در نظر می‌گرفتیم. درواقع متن یک پرسوه ۳،۲ ساله را طی کرد تا آماده شد. از دیپهشت اسال ما کار پیش تولید را آغاز کردیم و این شب‌ها اجرا می‌شود.

باتوجه به اینکه داستان بسه موضوع زنان می‌پردازد با چه نگاهی سراغ این ایده رفتید و زنان روایتگر داستان شما شدند؟

کلیت محتوای مایش درباره موضوع تأثیر زنان در طول تاریخ

مستند